

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

“Veškeré učení má být pro děti hrou a sportem.”

John Locke

ŠKOLNÍ DRUŽINA

**Základní škola a mateřská škola
Ostrava - Zábřeh, Kosmonautů 13,
příspěvková organizace**

OBSAH

1. Identifikační údaje školy	2
2. Obecná charakteristika školní družiny	3
3. Materiální podmínky	3
4. Personální podmínky	3
5. Ekonomické podmínky	4
6. Bezpečnost práce a ochrana zdraví	4
7. Podmínky přijímání, průběh, vyzvedávání a ukončování vzdělávání	5
8. Vzdělávání	6
a) cíle	6
b) délka a časový plán	6
c) formy a obsah	6
d) klíčové kompetence	7
e) průřezová témata	8
f) podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných	11
9. Hodnocení	11
10. Přílohy	12

1. Identifikační údaje školy:

Název školy: Základní škola a mateřská škola Ostrava - Zábřeh,
Kosmonautů 13, příspěvková organizace

Adresa školy: Kosmonautů 2218/13, 700 30 Ostrava - Zábřeh

Ředitel školy: Mgr. Pavel Olšovský

Kontakty: tel.: 596 746 665
email: skola@zskosmonautu13.cz
web: www.zskosmonautu13.cz

Zřizovatel: Statutární město Ostrava,
Městský obvod Ostrava - Jih,
Horní 791/3, 700 30 Ostrava - Hrabůvka

Aktualizováno: 1. 9. 2021

Zpracovala: Zuzana Pekařová
vedoucí vychovatelka ŠD

Schválil: Mgr. Pavel Olšovský
ředitel ZŠ

2. Obecná charakteristika školní družiny:

Činnost školní družiny se řídí vyhláškou č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání. Ve dnech školního vyučování tvoří mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Školní družina není pokračováním školního vyučování, má svá specifika a proto je její provoz organizován tak, aby se účastníci zájmového vzdělávání mohli dostatečně věnovat zájmovým činnostem, odpočinku a rekreaci.

Nabízíme pestrou škálu zájmových aktivit, včetně tradičních akcí jako je vánoční besídka, maškarní karneval nebo den dětí. Kromě toho organizují vychovatelky školní družiny zájmové kroužky, zaměřené na užší skupiny účastníků.

Režim školní družiny:

- 6:00 - 7:40 - převážně odpočinková a rekreační činnost, klidové hry dle zájmů
- 11:40 - 13:00 - oběd, osobní hygiena, spontánní činnost
- 13:00 - 14:00 - odpočinkové a rekreační činnosti
- 14:00 - 15:00 - zájmové činnosti, pobyt venku
- 15:00 - 16:30 - svačina, kroužky, příprava na vyučování, odpočinkové a rekreační činnosti

3. Materiální podmínky:

Oddělení školní družiny jsou umístěna ve čtyřech místnostech v přízemí budovy ZŠ. V návaznosti na školní vyučování využíváme počítačovou učebnu, tělocvičnu, školní kuchyňku, knihovnu, školní zahradu a hřiště a také blízkost Bělského lesa k vycházkám a sportovním aktivitám.

Jednotlivá oddělení jsou vybavena bohatým inventářem stolních her, stavebnic, plyšových hraček, molitanových kostek a jiných pomůcek. K dispozici je základní výtvarný materiál. Vychovatelky aktuálně doplňují pomůcky a materiál dle potřeby a činností v daném školním roce. Prostředí respektuje estetická kritéria, výzdoba je mobilní, podílí se na ní účastníci školní družiny.

4. Personální podmínky:

Všechny vychovatelky mají odbornou kvalifikaci, zúčastňují se akreditovaných kurzů, programů dalšího vzdělávání pedagogů a využívají samostudium k vlastnímu rozvoji pedagogické činnosti pro školní družinu. Svou specializací i osobním zaměřením zajišťují co nejpestřejší skladbu činností a vytvářejí tak zdravé prostředí pro účastníky zájmového vzdělávání.

K potřebám účastníků jsou všímavé, trpělivé, přátelské a důsledné. Uplatňují spravedlnost, taktnost a přiměřenost při hodnocení výkonů a chování účastníků. Náplň činností přizpůsobují aktuálním potřebám účastníků a konkrétním podmínkám, s ohledem na únavu, zájem, počet účastníků, počasí apod.

5. Ekonomické podmínky:

Na základě obecně závazné vyhlášky stanovuje ředitelství školy výši částečného příspěvku na úhradu neinvestičních nákladů školních družin. Příspěvek ve výši 150,-Kč měsíčně na jednoho účastníka platí plátcí (zákonní zástupci) od doby nástupu účastníka, i při nepravidelné docházce, až do doby ukončení docházky.

Tento poplatek se platí i za měsíc, kdy účastník školní družinu nenavštěvuje, pokud není oficiálně písemně odhlášen.

Příslušnou částku hradí zákonní zástupci poštovní poukázkou na kterékoliv poště nebo bankovním převodem na školní účet. Příspěvek na zájmové vzdělávání je také možné vložit na účet školy na pobočce Komerční banky. Ve výjimečných případech je možná platba hotově v kanceláři školy.

6. Bezpečnost práce a ochrana zdraví:

Při pobytu ve školní družině dodržují všichni účastníci **Vnitřní řád školní družiny**, se kterým byli seznámeni na začátku školního roku a řídí se pokyny vychovatelek. V průběhu roku je jeho obsah připomínán a seznamují se s ním účastníci, kteří jsou do školní družiny přihlášení později.

Účastníci jsou také pravidelně poučováni o bezpečném chování, pravidlech hygieny a ochrany zdraví v souvislosti se šířením infekčních nemocí. Záznam o tomto poučení je v přehledu výchovně vzdělávací práce v jednotlivých odděleních.

Bezpečnost a ochranu účastníků při činnostech zajišťuje každá vychovatelka ve svém oddělení metodicky správným a vhodným výběrem činností. Zvláštní pozornost je věnována pohybu účastníků mimo budovu či areál školy.

Dojde-li k jakémukoli úrazu, účastník je povinen ohlásit úraz vychovateli, ta poskytne první pomoc a vše zapíše do knihy úrazů, která je k dispozici v kanceláři školy. Vážné úrazy hlásí ihned vedení školy a uvědomí zákonné zástupce účastníka. Je-li potřeba přivolat lékařskou pomoc, bez prodlení tak učiní.

V souvislosti se zvláštními opatřeními vydanými Ministerstvem zdravotnictví, při šíření nakažlivých onemocnění, upravuje ŠD režim dle aktuálního stavu, nařízení a doporučení Ministerstva školství.

7. Podmínky přijímání, průběh, vyzvedávání a ukončování vzdělávání:

Školní družina je přednostně určena žákům 1. stupně a to z 1. - 4. ročníků naší ZŠ. Umožňují-li to kapacita oddělení, mohou být k docházce přijati i starší účastníci. Jedno oddělení může být naplněno nejvýše do počtu 30 účastníků.

Spojování jednotlivých oddělení je možné v případě celodružinových akcí nebo klesne-li počet přítomných účastníků, např. v době nepřítomnosti vychovatelky, na začátku či závěru školního roku. Při sloučení oddělení nesmí dojít k překročení maximálního povoleného počtu účastníků v jednom oddělení ŠD.

Přihlášení provádí zákonný zástupce účastníka vyplněním přihlašovacího lístku. Pokud bude účastník vyzvedáván jinou osobou než zákonným zástupcem, je nutné vyplnit formulář **Zmocnění k vyzvedávání ze školní družiny**. Bez "zmocnění" není možné vydat účastníka jiné osobě než zákonnému zástupci.

Účastník odchází ze ŠD v dobu, kterou stanovil jeho zákonný zástupce v přihlašovacím lístku. Uvolnění účastníka v jinou dobu je možné pouze na základě písemné žádosti zákonného zástupce nebo formou osobního převzetí.

Z důvodu zvýšených hygienických požadavků a omezeného pohybu zákonných zástupců v budově školy jsou stanoveny doby pro vyzvedávání účastníků takto: **vždy v celou a půl** - 12:30 h., 13:00 h., 13:30 h., 14:00 h., 15:00 h., 15:30 h., 16:00 h. Po 16:00 h. je možné vyzvedávat účastníky kdykoli. **Mezi 14:00 a 15:00 hodinou** probíhá ve ŠD **hlavní zájmová činnost nebo pobyt venku**, či jiné plánované akce - vyzvedávání v tuto dobu narušuje činnost ŠD.

Odhlášení ze školní družiny provádí zákonný zástupce rovněž písemnou formou - vyplní odhlašovací lístek. Vyloučení účastníka ze školní družiny je krajním opatřením, o kterém rozhoduje ředitel školy, např. z důvodu vážného porušení školního řádu a vnitřního řádu školní družiny, neplacení stanoveného příspěvku, nebo v případě ohrožování zdraví a bezpečnosti ostatních účastníků.

Pokud si zákonný zástupce nevyzvedne účastníka ze ŠD do 16:30 hodin, je nejprve kontaktován vychovatelkou ŠD, dále jsou kontaktovány jiné zmocněné osoby pro vyzvednutí účastníka a při jejich nedostupnosti bude situace řešena ve spolupráci s Městskou policií Ostrava a orgánem OSPOD Ostrava - Jih.

Zákonní zástupci opatří účastníkovi čip nezbytný pro výdej oběda, který odevzdají podepsaný a opatřený šňůrkou na klíče příslušné vychovatelce. Přihlašování i odhlašování obědů provádí zákonní zástupci účastníka sami osobně u vedoucí školní jídelny na ZŠ Kosmonautů 15 a to telefonicky nebo formou SMS, nebo přes portál www.strava.cz. Bližší informace jsou součástí provozního řádu školní jídelny.

8. Vzdělávání:

a) cíle:

Výchova ke zdravému životnímu stylu - výchova k odpovědnosti za svou osobu, za své zdraví, výchova ke správným stravovacím návykům včetně pitného režimu, dodržování osobní hygieny a posilování tělesné zdatnosti.

Posilování komunikačních dovedností - kultivace slovního i mimoslovního projevu, rozvíjení slovní zásoby, schopnost vyjádřit se, umět naslouchat, uplatnit se v kolektivu.

Zvyšování sociálních dovedností - najít své místo ve skupině a společnosti, kladným hodnocením zvyšovat zdravé sebevědomí, posilování pozitivního myšlení.

Formování životních postojů - odpovědnost za své chování, posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svých činů, usilovat o důvěryhodnost, pravdomluvnost a morální kvality, osvojení si základních hodnot, na nichž je založena naše společnost.

Formovat hodnotné zájmy - naučit se rozlišovat čas práce, čas odpočinku a relaxace, umět smysluplně využít volný čas.

b) délka a časový plán:

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání školní družiny je aktualizován vždy na začátku nového školního roku a je zohledněn v celoročním plánu pro školní družinu - viz. příloha.

c) formy a obsah:

Činnost školní družiny je sestavena tak, aby vyhovovala požadavkům duševní hygieny, proto se střídají činnosti vzdělávací a zájmové, odpočinkové a rekreační, spontánní a příležitostné.

Pravidelná činnost - každodenní výchovná, vzdělávací a zájmová činnost se zaměřením na výtvarné a pracovní činnosti, hudební a přírodovědné činnost, sportovní aktivity

Odpočinková a relaxační činnost - jedná se o činnosti klidové, ale i odpočinek aktivní, který kompenzuje jednostrannou zátěž během školního vyučování

Příležitostná činnost - tematická rekreační činnost (akce, besídky, soutěže ...)

Spontánní aktivity - průběžné činnosti, vycházející z aktivity samotných účastníků

Příprava na vyučování - zábavné procvičování učiva formou didaktických her

Metody a formy práce:

- slovní (monologické, dialogické)
- názorně demonstrační (pozorování, obrázky, projekce, pokusy)
- praktické (výtvarné a pracovní činnosti, pohybové dovednosti)

Pravidelné, příležitostné a spontánní činnosti obsahují následné metody a formy práce:

- odpočinek na koberci, poslech písniček, pohádek, volné rozhovory, čtení na pokračování
- stolní a společenské hry
- námětové hry a činnosti podporující tvořivost, představivost a fantazii
- spontánní hry, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- individuální i skupinové rozhovory o dětských problémech a zážitcích, společné diskuse
- práce s dětskými časopisy, prohlížení alb, sbírek – individuální i ve skupinách
- klidná zaměstnání – hry s pexesy, puzzle, hádanky, testy, hlavolamy, kvízy
- volné kreslení a modelování, omalovánky
- pobyt venku

d) Klíčové kompetence:

1. Kompetence k učení

- učí se s chutí
- započatou práci dokončí
- umí zhodnotit své výkony
- učí se nejen vědomě, ale i spontánně
- získané vědomosti dává do souvislostí
- získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích

2. Kompetence k řešení problémů

- všímá si dětí i problémů
- při řešení využívá logických postupů
- chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli
- rozlišuje správná a chybná řešení

3. Kompetence komunikativní

- ovládá řeč
- vyjadřuje vhodně formulovanými větami myšlenky, pocity, otázky, odpovědi
- komunikuje s vrstevníky i dospělými
- dokáže vyjádřit a obhájit svůj názor
- komunikace i gesta jsou kultivované

4. Kompetence sociální a personální

- samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně zodpovídá a nese důsledky
- projevuje poctivost a ohleduplnost
- rozpozná vhodné a nevhodné chování
- vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit
- spolupracuje ve skupině
- dokáže se prosadit i podřídit
- je schopen respektovat jiné a být tolerantní

5. Kompetence občanské

- seznamuje se s normami chování a hodnotami společnosti
- dbá na své osobní zdraví, ale i zdraví druhých
- odhaduje rizika svých nápadů
- orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času
- učí se ekologickému chování péčí o přírodu a kulturní památky

6. Kompetence pracovní

- učí se plánovat, řídit a hodnotit
- používá bezpečně a účinně svěřené pomůcky
- po celou dobu práce udržuje své pracovní místo v pořádku

e) průřezová témata:

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Místo, kde žijeme - výchova demokratického občana

Náš domov:

- vypráví o životě rodiny, pojmenovává správně členy rodiny, povolání, profese, koníčky, zájmy a záliby
- orientuje se v místě svého bydliště
- seznamuje se základními právy a povinnostmi

Naše škola:

- školní režim, orientace ve škole, seznamuje se s bezpečnostními pravidly a zásadami bezpečnosti práce a při pobytu ve škole i venku
- seznamuje se s dopravní situací v okolí školy, bezpečná cesta do školy
- správně oslovuje zaměstnance školy, podílí se na výzdobě školy

Náš svět - multikulturní výchova

Poznáváme Zemi:

- základní orientace v mapě, atlasu, základní znalosti o světadílech, přírodních a historických zajímavostech různých zemí

Země, součást vesmíru:

- poznává vesmírná tělesa, orientuje se ve sluneční soustavě, hovoří o zajímavostech, které získal prací s encyklopediemi, na internetu, vlastním pozorováním

Naše společnost:

- poznává historii a kulturu svou i jiných národů
- učí se respektovat lidi různých národů, ras, náboženství
- seznamuje se s tradicemi, svátky, oslavami - podílí se na výrobě výzdoby, dekorací, které s nimi souvisejí
- tvoří dárky k různým příležitostem

Naše město a země:

- zná hlavní město a jiná velká města, řeky a pohoří
- vypráví zážitky z prázdnin a výletů z různých koutů naší země
- zná nejnámější historická, kulturní a sportovní místa našeho města a kraje

Mezilidské vztahy - osobnostní a sociální výchova

Pravidla slušného chování:

- používá slova prosím a děkuji
- učí se správně zdravít a oslovovat
- získává správné návyky sebeobsluhy ve škole, šatně a jídelně
- ví, jak se správně chovat v dopravních prostředcích, na veřejnosti, v kulturních zařízeních
- dokáže se omluvit, přiznat chybu, případně napravit křivdu

Rodina:

- představuje rodinu, pojmenovává příbuzenské vztahy
- hovoří o vzájemné starosti a pomoci členů rodiny, popíše, jak pomáhá v rodině
- vyrábí dárky a blahopřání pro členy rodiny

Kamarádi a spolužáci:

- spolupracuje s různými dětmi, zapojuje se do kolektivních her
- rozliší projevy pravého kamarádství
- učí se tolerovat odlišné jedince a jejich názory
- učí se objektivně hodnotit sebe i své kamarády
- společně hodnotí chování v oddělení
- zaujímá odmítavý postoj k šikaně, ničení majetku, ubližování lidem i zvířatům

Cizí lidé:

- je veden k ohleduplnosti a soucitu ke starým lidem, nemocným a handicapovaným
- učí se neposuzovat druhé jen podle vzezření
- s cizími jedná uctivě, ale obezřetně
- učí se rozpoznávat rizikové situace

Zdravý životní styl - osobnostní rozvoj

Prevence nemoci a úrazů:

- upevňuje si návyky osobní hygieny a dodržuje ji
- orientuje se ve zdravé výživě, ví, co tělu škodí, dbá na pitný režim
- plánuje aktivní odpočinek
- uvědomuje si možná rizika úrazů a snaží se jim předcházet
- učí se přivolávat pomoc dospělého, zásahových složek (150, 155, 158)
- přemýšlí o tom, jak může pozitivně ovlivnit svoji bezpečnost

Aktivita:

- relaxuje při spontánních i organizovaných hrách
- v rámci duševní hygieny je veden ke střídání činností
- dle počasí se účastní pohybových aktivit venku - školní hřiště, vycházka

Lidé a čas:

- učí se vytvářet režim dne a dodržovat ho
- umí využít svůj volný čas
- rozlišuje denní dobu a vhodné činnosti k ní
- zná roční období a umí je charakterizovat (rok, měsíc, týden)

Svět pohádek a fantazie - mediální výchova

Kreativita:

- seznamuje se s klasickou dětskou tvorbou (literatura, filmy, písně, výtvarné umění)
- využívá média jako zdroj informací, kvalitní zábavy a naplnění volného času
- vypráví vlastními slovy stručný obsah příběhu
- rozlišuje kladné a záporné vlastnosti postav
- uvažuje o možnostech řešení daných situací, vyvodí poučení z příběhu
- vymýšlí vlastní příběhy na rozličné náměty, kombinuje různé možnosti pokračování
- vytváří ilustrace, leporela, komiksy
- má možnost účastnit se výtvarných a pěveckých soutěží

ČLOVĚK A PŘÍRODA

Životní prostředí - environmentální výchova

Rozmanitost přírody:

- poznávání živé a neživé přírody
- je veden k ohleduplnému chování k přírodě
- sleduje změny v přírodě, poznává charakteristické znaky jednotlivých ročních období
- poznává stromy, rostliny
- rozlišuje zvířata volně žijící, domácí a v ZOO

Ekologie:

- je veden k třídění odpadu
- uvědomuje si potřebu ochrany životního prostředí - šetření vodou, energiemi
- je veden k tomu, aby neplýtvat potravinami

f) podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Pokud se bude v “běžném” oddělení vzdělávat žák s přiznanými podpůrnými opatřeními 2. až 5. stupně, je nutné organizovat zájmové vzdělávání v souladu s § 17 vyhlášky č. 27/2016 Sb. To znamená, v oddělení se může vzdělávat zpravidla nejvýše 5 žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně, a to s přihlédnutím ke skladbě těchto podpůrných opatření a povaze speciálních vzdělávacích potřeb žáků. Počet přiznaných žáků s podpůrnými opatřeními však nesmí přesáhnout jednu třetinu žáků v oddělení.

Školní družina se snaží vytvářet optimální podmínky pro zabezpečení zájmového vzdělávání pro všechny účastníky, i pro ty se speciálními vzdělávacími potřebami a nadané.

Zaměřujeme se na individuální přístup, rozdělení pracovních úkolů na dílčí části, aktivity zaměřené na rozvoj osobnosti, různorodou nabídku činností, spolupráci s rodiči, ostatními pedagogy a školním poradenským pracovištěm.

9. Hodnocení:

Hodnocení probíhá průběžně, v závěru jednotlivých činností a při uzavření školního roku.

Hodnocení účastníka:

- slovní
- formou diplomů, odměn
- průběžné hodnocení na základě aktivit a zájmů jednotlivých účastníků

Zásady hodnocení:

- adresné, taktní a citlivé
- všestranné - zaměřené na široké spektrum projevů účastníků

Vlastní hodnocení je určeno k získávání a analýze zahrnující zpětnou vazbu zúčastněných na probíhající aktivitě. Tento proces napomáhá efektivně zaměřit plánování budoucích aktivit tak, aby vedly ke zlepšování.

10. Přílohy:

Celoroční plán školní družiny na školní rok 2021/2022
Vnitřní řád ŠD